

Årsrapport for 2021

Standard
Norge

Innholdsfortegnelse

1	Leders beretning	4
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	7
2.1	Om Standard Norge	7
2.2	Oppgaver	8
2.3	Organisering	9
2.4	Hovedtall	9
3	Årets aktiviteter og resultater	10
3.1.	God infrastruktur for standardiseringsarbeidet.....	10
3.1.1	Utviklingen av standarder fordelt per fagområde.....	10
3.1.2	Aktørenes opplevelse av SNs bidrag i standardiseringsarbeidet.....	10
3.1.3	Aktørenes egeninnsats i standardiseringsarbeidet	11
3.2	Utvikling av internasjonale standarder i samsvar med norske interesser.....	11
3.2.1	Vurdering av norske aktørers gjennomslag i internasjonale prosjekter	11
3.2.2	Deltakelse i standardiseringsarbeid	13
3.2.3	Oppfølging av nye internasjonale standardiseringsprosjekter	15
3.3	Forståelse for standarders betydning	15
3.3.1	Informasjonsarbeid	16
3.3.2	Samarbeid med offentlige myndigheter	17
3.4	Standardiseringsprosjekter av betydning for norsk næringsliv	19
3.4.1	Bygningers energiytelse	19
3.4.2	Beredskaps- og sikkerhetsarbeid.....	20
3.4.3	Heis- og løfteinnretninger	20
3.4.4	Havbruk – Flytende akvakulturanlegg	21
3.5	Bidrag til innovasjon, næringsutvikling og verdiskaping i norsk økonomi	21
3.5.1	Offentlige anskaffelser	21
3.5.2	Sirkulærøkonomi.....	22
3.5.3	Readi-prosjektet i olje og gass-næringen	22
3.6	Nasjonalt kontaktpunkt for bruk av standarder i relasjon til regelverk.....	23
3.7	Internasjonalt sekretariat for fiskeri og havbruk, ISO/TC 234.....	23
4	Styring og kontroll i virksomheten	24
4.1	Samsvar med lover og forskrifter	24
4.2	Kvalitetsledelse og miljøledelse.....	24
4.3	Risikovurdering	25
4.4	Medlemskapskriterier	25
4.5	Økonomisk oppfølging	26

5	Vurdering av fremtidsutsikter	26
6	Årsregnskap.....	27

1 Leders beretning

Verdien og samfunnsnyttene av standardisering og især internasjonal standardisering er blitt enda tydeligere de siste årene. Våren 2020 tilgjengeliggjorde standardiseringsorganisasjonene standarder for medisinsk utstyr, smittevern, risikovurdering og kontinuitetsledelse for fri nedlastning fordi det var viktig for samfunnet. Bare i Norge har 58 standarder blitt lastet ned 31 802 ganger, med en potensiell inntektsverdi på 19,2 millioner kroner. I tillegg utarbeidet CEN en spesifisering for munnbind til bruk i det offentlige rom på 3 uker, og Standard Norge etablerte smittevernveiledere overfor 15 ulike bransjer. Dette har synliggjort samfunnsnyttene, viktigheten og verdien av både nasjonal og internasjonal standardisering. Viktig å merke seg er også at nasjonalt ville vi ikke kunne levert standarder for medisinsk utstyr og smittevern dersom vi ikke hadde vært en del av et felles internasjonalt standardiseringsregime.

Pandemien har preget arbeidshverdagen med digitale møter og hjemmekontor for de ansatte. Standard Norge har tilpasset seg situasjonen godt og tilfredshetsundersøkelser viser at både deltakere i komiteer og deltakere på våre arrangementer er godt fornøyd med arbeidet som gjøres. Vi har lykket med å rekruttere flere medlemmer til komiteene og deltakere til arrangementene gjennom digitale møter, og vi har klart å opprettholde en svært tilfredsstillende framdrift i standardiseringsarbeidet. De nye deltakerne representerer ulike interessentgrupper og har en bred geografisk spredning.

Strategien for konsernet (Standard Norge, Standard Online AS og Standards Digital AS) stiller krav til omstilling og kompetanseutvikling. Strategien er drevet av et sterkt ønske om å levere økt verdi til kundene. Konsernet skal være en totalleverandør for nåværende og fremtidige behov innenfor standardisering gjennom å levere flere og bedre varer og tjenester til norsk samfunns- og næringsliv. Strategien skal re-planlegges i 2022. Pandemien har medført at ressurser i mye større grad er blitt brukt til å opprettholde driften av organisasjonen på et så normalt nivå som mulig. Dette har spesielt hatt konsekvenser for gjennomføring av de strategiske målene. Ny organisasjonsstruktur og flere omfattende rekrutteringsprosesser har vært ressurskrevende, men det har vært viktig for å få på plass en organisasjon som er i stand til å nå målene i strategien.

Inntektsutviklingen har vært bra, bortsett fra eksterne prosjektinntekter der vi har hatt en nedgang. Resultatet for året endte positivt særlig på grunn av økte salgsinntekter og god kostandskontroll.

I 2021 ble prosjektet om bruken av standarder i regelverksutvikling igangsatt. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med NEK og Regelrådet med finansiell støtte fra Nærings- og fiskeridepartementet. Bruken av standarder innenfor ulike rettsområder undersøkes gjennom intervjuer med både regelverksutviklere, standardutviklere og brukere av regelverk. Resultatene fra undersøkelsen er ventet i løpet av første kvartal 2022 og vil kunne bidra med kunnskap om hvordan standarder i enda større grad kan bidra til forenkling av regelverksarbeidet også i Norge.

Standard Norge deltar i arbeidet med etableringen av en nasjonal termportal gjennom å stille fagterminologien fra termdatabasen Snorre til disposisjon. Standard Norge er en vesentlig bidragsyter til fagterminologi i Norge. Kulturdepartementet har sett betydningen av dette arbeidet og støtter utviklingen av fagterminologi. Standard Norge deltar også i et samarbeid med svensk, dansk og østerriksk standardisering om en felles terminologidatabase for standarder. Standard Norges termbase Snorre vil bli brukt som grunnlag for den felles termbasen.

Internasjonalt engasjement

Digitalisering og grønt skifte angir retningen for strategiene til de internasjonale standardiseringsorganisasjonene fram mot 2030. Det er igangsatt flere standardiseringsprosjekter innenfor disse områdene. Det er et strategisk mål for Standard

Norge at vi har et aktivt engasjement internasjonalt i tråd med norske nærings- og samfunnsinteresser. Dette gjelder både arbeid på policy-nivå og arbeidet i standardiseringskomiteene. Høsten 2021 vedtok ISO den såkalte London-erklæringen som er ISOs svar på hvordan organisasjonen ved hjelp av standarder kan bidra til å nå nullutslippsmålene, støtte Paris-avtalen og FNs bærekraftsmål. Standard Norge vil bidra aktivt i dette arbeidet sammen med våre interessenter.

Standard Norges adm. direktør er medlem av CENs styre og ivaretar rollen som CENs Vice President Finance. Rollen innebærer en sterk involvering i europeisk standardisering på høyeste strategiske nivå. I ISO er vi gjenvalgt som medlem i ISOs tekniske styre fram til 2025. Vi deltar i tillegg i en rekke policy-grupper blant annet innenfor digitalisering, nye forretningsmodeller, kjønnsbalanse, forbrukere og kapasitetsbygging i utviklingsland. Ordfører i Standard Norges representantskap, Ingebjørg Harto har i perioden deltatt i CEN/CENELEC Industry Advisory Forum (IAF). IAF ble etablert i 2018 og identifiserer og kommer med anbefalinger om standardiseringsrelevante områder av viktighet for industrien overfor CEN og CENELEC. Eksempler på områder er New Legislative Framework, the Construction Production Directive, samarbeid med andre internasjonale standardorganisasjoner, digitalisering av industrien, standardiseringsprosessen og digitalisering av standarder.

Den europeiske standardiseringsmodellen er blitt utfordret de siste årene. En rettsavgjørelse fra EU domstolen gjør at det stilles spørsmål ved standardenes legale status. Dette har blant annet medført at ferdigstillelsen av harmoniserte standarder ikke går som forutsatt. Både næringsliv, myndigheter og de europeiske standardiseringsorganisasjonene har adressert sin bekymring til både presidentskapet i EU og til Europakommisjonen. De ønsker ikke en utvikling der standarder blir mer som en del av regelverket. Det er imidlertid nå forventninger til at Europakommisjonens nylig fremlagte strategi for europeisk standardisering vil kunne bidra til løsninger i den forbindelse. Standard Norge vil bidra aktivt i dette arbeidet og samarbeide med norske interessenter om oppfølgingen av denne strategien i Norge.

Digitale prosesser og løsninger

Viktigheten av digitalisering for utvikling, salg og bruk av standarder synliggjøres gjennom digitaliseringsstrategien som ble revidert i 2021 for å gjenspeile den raske utviklingen på området. Standard Norge har igangsatt flere viktige utviklingsprosjekter for å i størst mulig grad å automatisere produksjonen av standarder, og samtidig kunne møte markedets forventninger om å økende grad bruke standarder integrert i egne forretningsprosesser. Eksempler er maskinlesbare standarder innenfor særlig petroleums- og byggeområdet. I tillegg arbeider vi aktivt i CEN og ISO og med andre standardiseringsorganisasjoner om felles digitale systemer og løsninger. Den digitale satsingen er viktig for Standard Norge, og den tilegnede kunnskapen og kompetansen brukes til å være i forkant av utviklingen.

Produksjon av standarder

Standard Norge publiserte 1019 norske standarder i 2021. Av disse utgjorde 1,7 % rene nasjonale standarder. Det ble utgitt 8 NORSOK-standarder i 2021.

Salgsutvikling

Utviklingen av salget i 2021 har vært bra og både nettbutikken og personlig salg har levert godt. Konsekvensene av nedstengningen av samfunnet med tilhørende økonomiske vansker hos mange bedrifter og kunder har ikke rammet Standard Online sitt salg slik som fryktet. Vi har derimot hatt en solid økning på 11% i antall nye abonnementsavtaler sammenlignet med 2020 som også var et godt år. Dette er gledelig da store deler av vår omsetning kommer fra løpende abonnementsinntekter.

Kursvirksomheten vår har imidlertid møtt utfordringer knyttet til «gjenåpning» med påfølgende «nedstengning». Selv om vi har erfaring fra 2020 både med fysiske kurs og digitale kurs har vi opplevd sviktende salg i perioder hvor samfunnet har vært i endring,

enten endringen har vært gjenåpning eller nedtegning - sannsynligvis på grunn av usikre kunder. Vi håper derfor på et stabilt gjenåpnet samfunn i 2022.

Arrangementer

Arrangementene bidrar til større synlighet og styrket posisjon for Standard Norge ved at vi knytter til oss nye kunder og interessenter av ulike slag. Vi rekrutterer blant annet nye komitemedlemmer, får nye abonnenter til nyhetsbrev, får flere besøkende til nettsidene våre og flere følgere og større engasjement i sosiale medier. På grunn av pandemien ble arrangementene gjennomført digitalt i 2021. Oppslutningen var betydelig større enn tidligere, og tilbakemeldingene har vært gode.

Framtidsutsikter

Inntektsutviklingen i 2022 vil også være viktig for aktivitetsnivået de kommende årene. Replanlegging av strategien med større fokus internasjonal utvikling, grønt skifte og digitalisering vil danne grunnlaget for aktivitetene våre. EUs nye strategi for europeisk standardisering og nasjonal oppfølging av denne, samt oppfølging av resultatene fra prosjektet om bruk av standarder i regelverk er prioriteringer i tiden framover.

Oslo, 1. mars 2022

Adm. direktør

Standard Norge

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Om Standard Norge

Standard Norge er en uavhengig medlemsorganisasjon som utarbeider og publiserer standarder til bruk på de fleste områder i samfunnet gjennom å være en totalleverandør av nåværende og framtidige behov innenfor standardisering. Virksomheten skal bidra til økt verdiskapning og et tryggere, enklere og mer bærekraftig samfunns- og næringsliv. Standard Norge finansierer virksomheten gjennom royalty fra salg av standarder, statstilskudd fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og prosjektinntekter fra offentlige og private virksomheter.

Standard Norge er notifisert som nasjonal standardiseringsorganisasjon av NFD i henhold til forordning om standardisering. Standard Norge eier 80 % av aksjene i datterselskapet Standard Online AS, som markedsfører og selger standarder og andre publikasjoner. I tillegg eier Standard Norge 81,5 % av aksjene i Standards Digital AS som utvikler digitale tjenester for standardiseringen.

Standard Norges visjon er «*Vi realiserer visjoner*». I inneværende strategiperiode har vi 21 mål innenfor følgende områder:

Kunde, marked og interessenter

Vi er totalleverandøren innen standardisering som skaper kunde verdi ved å engasjere interessenter og levere produkter og tjenester som fører til økt samfunns- og næringsnytte.

1. Tydelig posisjon som totalleverandør
2. Produkter som bidrar til verdiskapning og et tryggere og enklere samfunns- og næringsliv
3. Tilrettelegger for mer effektiv og målrettet bruk av standarder
4. Tilrettelegger for økt deltakelse i nasjonal og internasjonal standardisering
5. Internasjonalt engasjement rettet mot de områder som understøtter norsk samfunns- og næringsliv

Interne prosesser

Våre interne prosesser er effektive samtidig som de muliggjør fleksibilitet og samhandling, slik at vi utnytter konsernets samlede kompetanse og leverer økt kunde verdi.

1. Virksomhetsstyring muliggjør riktig prioritering av ressursinnsats og oppfølging av framdrift
2. Prosesser for å sammen identifisere og utvikle nye produkter og tjenester
3. Fleksible og effektive produksjonsprosesser tilpasset markedets behov
4. Felles funksjoner, prosesser og effektive IT-systemer som gir synergier for konsernet og utnytter fordelene med digitalisering
5. Arbeider med kontinuerlig forbedring gjennom våre ledelsessystemer

Ressurser

Vi jobber sammen mot felles mål og utnytter, utvikler og tiltrekker oss nødvendig kompetanse for å imøtekomme morgendagens behov.

1. Fellesskapskultur bygget på våre verdier
2. Felles konsernstruktur og felles forståelse av samhandlingen
3. God forståelse av egen rolle og ansvar og hvordan dette henger sammen med resten av konsernet
4. Rollene i konsernet er dekket med riktig kompetanse for å realisere strategien
5. Utnytter kompetanse på tvers av avdelinger og selskaper
6. Forståelse for kompetansebehov og evne til å utvikle og tiltrekke oss denne

7. Utvikler og tiltrekker oss nødvendig kompetanse gjennom bruk av vårt internasjonale engasjement

Økonomi

Vi skal ha tilstrekkelig økonomisk overskudd og likviditet som gjør at vi realiserer strategien vår.

1. Tilstrekkelig økonomisk overskudd og likviditet som sikrer drift og løpende utvikling
2. Vekst i alle produkt- og tjenestoområder som gir doblet omsetning innen 2024
3. God soliditet og tilgang til finansielle ressurser for å realisere ønskede investeringer
4. Rapporteringssystemer og rutiner som sikrer økonomisk kontroll og god styringsevne

For å følge opp de strategiske målene utarbeides årlige mål for organisasjonen som godkjennes og følges opp av styret. I tillegg etableres det årlige mål for avdelingene som godkjennes og følges opp av Ledergruppen. Alle mål følges opp med et sett KPIer som diskuteres jevnlig i henholdsvis avdelingene, ledergruppen og styret.

2.2 Oppgaver

Vår hovedoppgave er å utarbeide og tilgjengeliggjøre standarder for det norske markedet. Utarbeidelse av standarder skjer både nasjonalt og i de internasjonale standardiseringsorganisasjonene CEN (europeisk) og ISO (globalt), der Standard Norge er det norske medlemmet.

Standarder utarbeides etter behov i samfunnet. Målgruppen er næringsliv, myndigheter, forbrukere, arbeidstakere, forskning/utdanning og ulike interesseorganisasjoner. Norge deltar aktivt i de delene av det internasjonale arbeidet som norske interessenter prioriterer og engasjerer seg i. Standard Norges aktive engasjement i styrende organer i CEN og ISO sikrer norsk innflytelse på utviklingen av disse organisasjonene og at det utvikles standarder i overensstemmelse med våre nasjonale behov.

Standardisering innebærer utarbeiding av krav og spesifikasjoner for varer, tjenester og prosesser. Bruk av standarder bidrar til mer effektiv og bærekraftig utnyttelse av samfunnets ressurser. Standarder reduserer handelshindringer og sikrer at varer og tjenester har tilsiktet kvalitet og egenskaper i samsvar med krav fra marked og myndigheter. Standard Norge tilfredsstiller kravene som er gitt i forordningen om standardisering, Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 1025/2012. Dette sikrer åpenhet og tilgjengelighet rundt standardiseringsprosessene og at de gjennomføres i henhold til anerkjente prosedyrer som sikrer deltakelse og involvering fra alle interessenter.

Standard Norges verdikjede kan skjematisk framstilles gjennom figur 1.

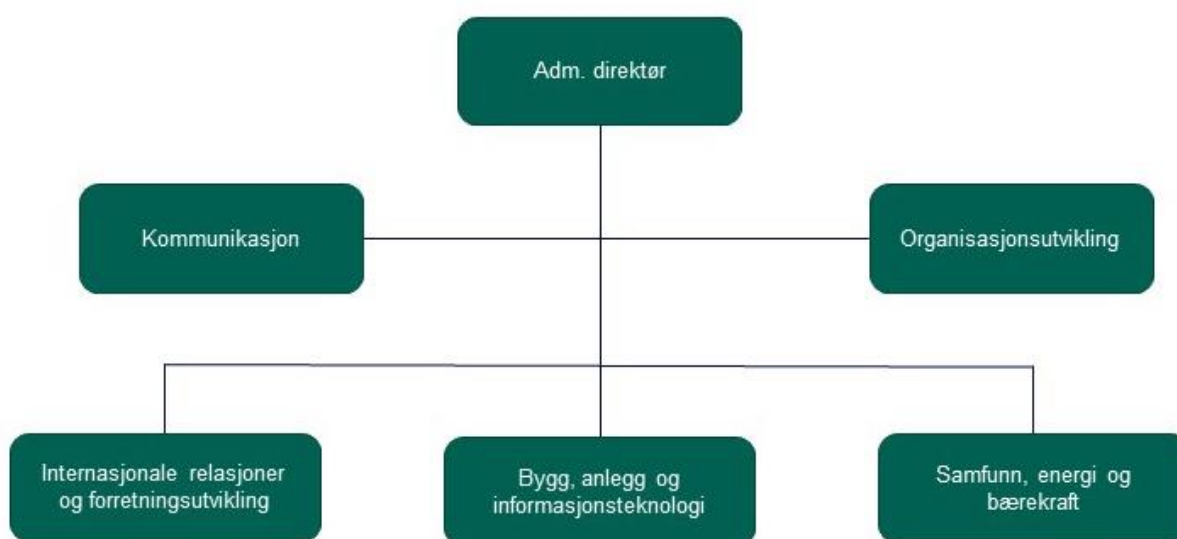
Figur 1: Standard Norges verdikjede

I verdikjedens ulike deler gjennomføres ulike oppgaver. Innledningsvis avdekkes behov for standardisering i markedet og blant interessentene. Nasjonalt, gjennom god dialog med de ulike aktørene om behov, og internasjonalt gjennom informasjon om internasjonale standardiseringsprosjekter overfor norske interessenter. I kvalifiseringsperioden er det spesielt viktig å sikre finansiering av arbeidet og deltakelse fra ulike interessenter gjennom

opprettelse av standardiseringskomiteer. Deretter gjennomføres selve standardiseringsarbeidet i de ulike komiteene etter angitte prosedyrer med blant annet åpne høringer og konsensusbygging. I slutfasen ferdigstilles dokumentet nasjonalt og internasjonalt gjennom formelle avstemminger før det godkjennes og implementeres som nasjonale standarder. I Norge er det Standard Online som har ansvaret for salg og distribusjon av standardene i tett dialog med Standard Norge. Avslutningsvis gjennomføres en kontinuerlig vurdering av standardene med hensyn på deres gyldighet i markedet, enten ved at deres status opprettholdes, de revideres eller trekkes tilbake.

2.3 Organisering

Standard Norge og datterselskaper er lokalisert på Lilleaker i Oslo. Standard Norge har 65 ansatte. Kvinner utgjør 52 % av de fast ansatte. Figur 2 viser organisasjonskartet med de ulike avdelingene. Lederne av de ulike avdelingene utgjør ledergruppen i virksomheten sammen med adm. direktør.

Figur 2: Organisasjonskart for Standard Norge

2.4 Hovedtall

Omfanget av standardiseringsaktiviteten i 2021 er nærmere redegjort for i punkt 3 i denne rapporten. I tabell 1 er det angitt noen nøkkeltall fra årsregnskapet de tre siste årene.

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2019	2020	2021
Sum driftsinntekter	143 118 139	147 588 029	154 703 169
Driftsresultat	790 147	3 485 022	9 162 672
Antall ansatte	69	73	65

Tabell 1: Utvalgte nøkkeltall for virksomheten

3 Årets aktiviteter og resultater

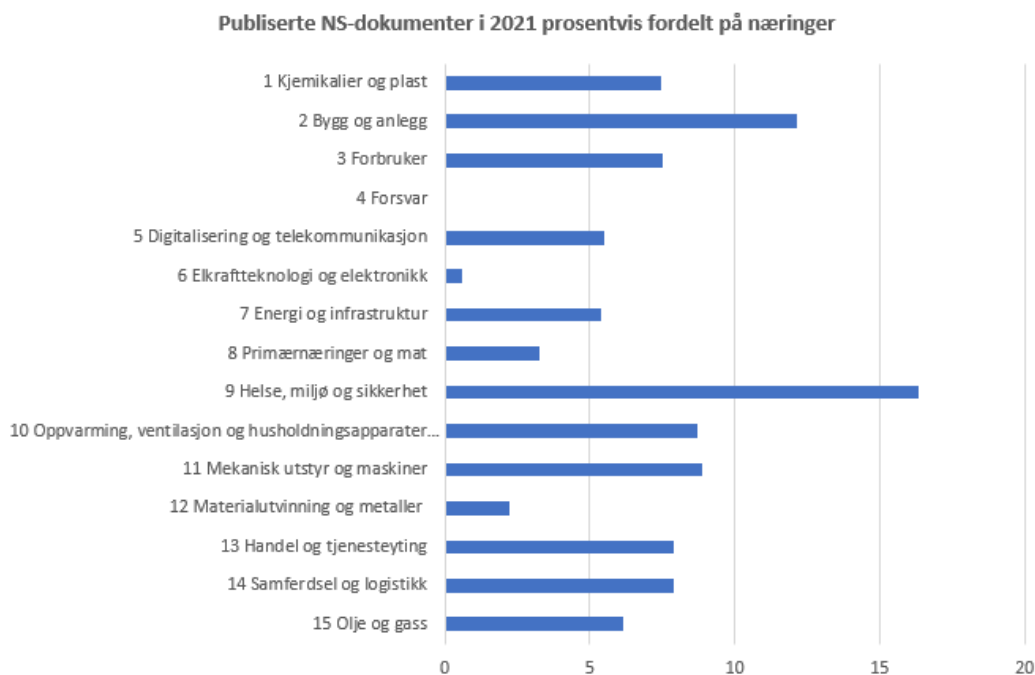
3.1. God infrastruktur for standardiseringsarbeidet

En av Standard Norges viktigste oppgaver er å tilgjengeliggjøre nasjonale og internasjonale standarder for det norske markedet. Standard Norge gjør dette gjennom det digitale dokumenthåndteringssystemet Sarepta. Alle egenutviklede nasjonale standarder og standardiseringsdokumenter fra CEN og ISO som skal fastsettes som Norsk Standard, prosesseres digitalt til maskinlesbare nasjonale standarder. Det innebærer at standardene kan selges digitalt og brukes i digitale verktøy hos kjøperne av standardene. Sammenliknet med tidligere år er dette en vesentlig effektivisering av standardiseringsproduksjonen og gir aktørene økt mulighet for å nyttiggjøre seg av standardenes innhold.

3.1.1 Utviklingen av standarder fordelt per fagområde

Produksjonen av norske standarder var 1019 standarder i 2021. Det er en nedgang fra 2020 (1309 standarder). Det samme gjelder utviklingen av nasjonale standarder, 17 standarder i 2021) mot 23 standarder i 2020. Antall tilbaketrunkne standarder var 924 i 2021 mot 1085 i 2020. Det ble utgitt 8 NORSOK-standarder i 2021 mot 15 i 2020.

Den prosentvise fordelingen av standarder fordelt på næringsområde er vist i figur 3.

Figur 3: Utgitte standarder i 2021 fordelt på næringsområde

Inndelingen i næringsområder er i overensstemmelse med den internasjonale klassifiseringen av standarder (ICS).

3.1.2 Aktørenes opplevelse av SNs bidrag i standardiseringsarbeidet

Tilbakemeldingene fra våre interessenter viser at de er godt fornøyde med arbeidet Standard Norge gjør for tilrettelegging av standardiseringsarbeidet. Bruk av digitale komitémøter nasjonalt og internasjonalt fungerer på en meget tilfredsstillende måte ifølge den brukerundersøkelsen som ble gjennomført overfor komitedeltakerne i 2021. Utvalget i undersøkelsen er rundt 600. Svarprosenten ligger mellom 15 og 20 prosent. Snittresultatet for hele undersøkelsen, hvor spørsmålene/påstandene også dreier seg om rammer for standardiseringsarbeidet, kompetanse hos Standard Norges medarbeidere og digital tilrettelegging, har gjennom flere år ligget mellom 4,5 og 5,0. I 2021 ble snittresultatet på svarene 4,7.

3.1.3 Aktørenes egeninnsats i standardiseringsarbeidet

Omfanget av norsk deltakelse i internasjonalt standardiseringsarbeid og i norske speilkomiteer er angitt i 3.2.2. Innsatsen fra den enkelte aktør varierer sterkt avhengig av arbeidsomfanget i den enkelte standardiseringskomité eller standardiseringsprosjekt, hvorvidt aktøren deltar nasjonalt og/eller internasjonalt og om aktøren har lederverv i komiteer eller arbeidsgrupper.

Vi har gjort et estimat over aktørenes egeninnsats i standardiseringsarbeidet basert på gjennomsnittlig ressursbruk i et relevant antall komiteer. Utgangspunktet er timebruken da dette er det mest kostnadskrevene elementet i aktørenes egeninnsats.

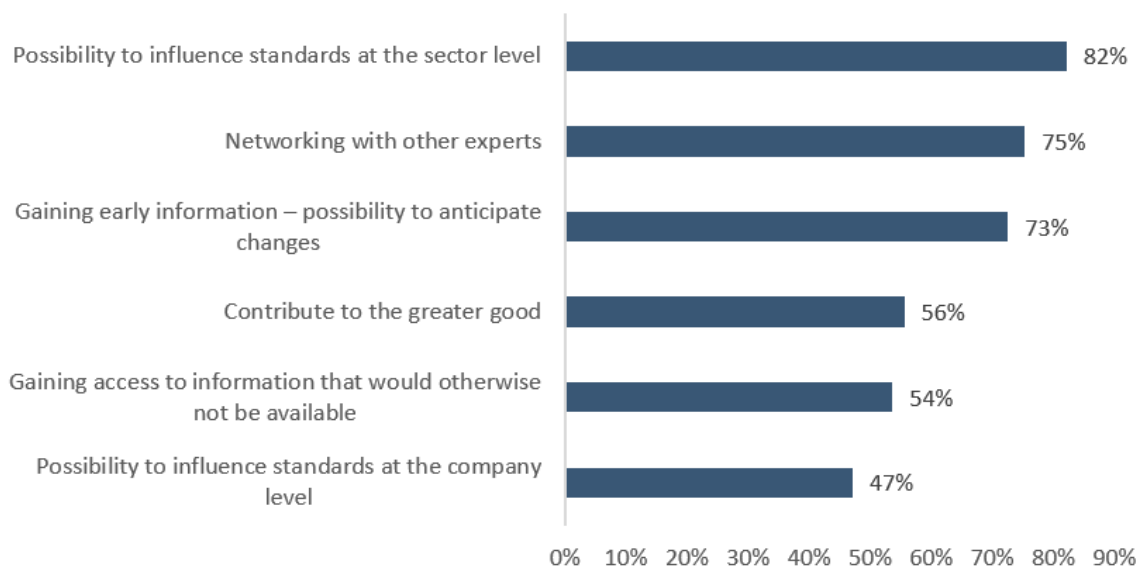
Aktørenes egeninnsats i 2021 er estimert til å ligge på samme nivå som i 2020. Justert for timepris tilsier da ekspertinnsatsen å ligge rundt 325 millioner kroner. Til grunn for beløpet ligger et forsiktig anslag på 200 000 timer i samlet innsats fra aktørene i arbeidet. Til sammenligning kan nevnes at Standard Norges prosjektlederens innsats i standardiseringsarbeidet utgjorde det samme i 2021 som i 2020, dvs. 80 000 timer, som tilsvarer 127 millioner kroner. Som tallene viser, utgjør egeninnsatsen fra aktørene et betydelig bidrag i utviklingen av standarder.

3.2 Utvikling av internasjonale standarder i samsvar med norske interesser

Det meste av standardiseringsarbeidet foregår internasjonalt. Standard Norges medlemskap i CEN og ISO sikrer norske interessenters mulighet til å påvirke innholdet i internasjonale standarder.

3.2.1 Vurdering av norske aktørers gjennomslag i internasjonale prosjekter

De viktigste grunnene til at virksomheter deltar i standardiseringsarbeid framkommer i den nordiske studien om standarders påvirkning på økonomien i de nordiske landene. Figur 4 viser at de viktigste grunnene er virksomhetenes muligheter til å påvirke standardene på sektornivå, etablere nettverk med andre eksperter og få tidlig varsling om endringer.

Figur 4: Viktigste grunner for å delta i standardiseringsarbeid

For å underbygge resultatene fra den nordiske markedsundersøkelsen har vi trukket fram tre eksempler på hvordan norske aktører har fått gjennomslag i internasjonal standardisering.

Karbonfangst og lagring – CCS

ISO/TC 265 *Carbon dioxide capture, transportation and geological storage* ble etablert i 2011

og standardiserer temaer som arkitektur, konstruksjon, drift, miljø, sikkerhet, kvantifisering, overvåking og verifikasjon i CCS sammenheng. Standard Norge har deltatt i arbeidet i flere år og følger opp arbeidet gjennom standardiseringskomiteen SN/K 544 *CO₂-fangst, transport og -lagring (CCS)*. SN/K 544 har rundt 25 medlemmer og flere av disse deltar aktivt i ISO. Gassnova støtter arbeidet finansielt og er en viktig støttespiller i arbeidet. ISO-standardene ligger langt fremme på innovasjonsfronten innenfor CCS. I fremtiden kan Norge lagre CO₂ fra andre europeiske land i gamle norske oljefelt. Dette kan på sikt gi vesentlige inntekter. Som et eksempel på særskilt internasjonalt engasjement vil vi trekke fram den tekniske rapporten, ISO/TR 27922 *Carbon dioxide capture — Overview of carbon dioxide capture technologies in the cement industry*. Rapporten er utgitt av ISO/TC 265 etter initiativ og stor innsats fra Tore Andreas Torp. Han har lyktes å få den internasjonale sementindustrien involvert i arbeidet. Dette har gjort at resultatet er godt anerkjent og forankret. Arbeidet med ISO/TR 27922 har vært under japansk ledelse, men det har vært stor drivkraft, engasjement og deltakelse fra norske aktører i arbeidet.

[CO₂ fangst i sementindustrien](#)

Akustikk vibrasjoner og støt

Standard Norge har over mange år opparbeidet et aktivt ekspertmiljø rundt de beslektede og tverrfaglige fagområdene akustikk, støy, vibrasjoner og støt. Deltakerne kommer fra mange næringer og det utvikles hele tiden standarder for eksempel innenfor forståelse av parametere for å måle helse- og miljøaspekter. Parametere og målemetoder kan brukes på tvers av landegrensene. Bruk av standardene bidrar til ivaretagelse av hensyn overfor allmennheten, dvs. tredjepart som blir utsatt for støy og vibrasjoner. I 2021 ble det publisert to viktige standarder.

NS 8141-4 *Grenseverdier for bygge- og anleggsvirksomhet, bergverk og trafikk — Retningslinjer for besiktigelse av byggverk og eiendom før bygge- eller anleggsstart*. Det har vært samarbeid med svenske fagmiljøer slik at det blir mest mulig like bestemmelser for bygge- og anleggsbransjen i Norge og Sverige. Bransjen og offentlige myndigheter som Forsvarsbygg, Statens Vegvesen og BaneNOR har deltatt aktivt i arbeidet og har også støttet arbeidet finansielt. Målet med standarden er å redusere bygnings-skader gjennom forebyggende besiktigelser før bygge- og anleggsarbeidet starter. Dette vil medføre at kostbare forsinkelser, stans i arbeid og konflikter med dyre rettssaker kan reduseres.

ISO 23591 *Acoustic quality criteria for music rehearsal rooms and spaces* er utarbeidet i en arbeidsgruppe under ISO/TC 43/SC 2 *Building acoustics*. ISO-standarden bygger på den norske standarden NS 8178 *Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse*. ISO-arbeidet har hatt norsk leder fra det frivillige musikklivet i Akershus, og Akershus Musikkråd har bidratt til finansiering av arbeidet. Det har vært aktiv deltakelse fra musikkbransjen, akustikere, kommuner og konsulenter. Standarden er tatt i bruk i mer enn 20 land, og regnes for å være nyskapende i design av lydforhold i musikkøvingssrom i kulturbygg, skoler, flerbrukshus og ulike kommunale bygg. Den internasjonale standarden er i all hovedsak basert på den norske standarden.

[Internasjonal standard for musikkøvingssrom](#)

Standard for livsykluskostnader i petroleums-, gass- og energinæringen

En arbeidsgruppe i ISO/TC 67 *Materials, equipment and offshore structures for petroleum, petrochemical and natural gas industries* publiserte i 2021 et standarddokument som spesifiserer krav og gir veiledning for vurdering og beregning av livsykluskostnader fra boring til foredling av oljen i petrokjemiske foredlingsanlegg når det foreligger ulike veivalg i prosess-stegene. Norske interessenter fra Universitetet i Stavanger og Equinor har vært aktive i utarbeidelsen og også i informasjonsarbeidet om den nye utgaven av standarden.

[Verdiskapning i oljeindustrien](#)

3.2.2 Deltakelse i standardiseringsarbeid

Deltakelsen i nasjonale (SN/K) og i internasjonale standardiseringskomiteer (ISO/TC/SC og CEN/TC/SC) har økt de siste årene. Tabell 2 viser utviklingen i deltakelsen totalt og fordelt på menn og kvinner.

Type komité	Antall menn/kvinner						Totalt		
	2019		2020		2021		2019	2020	2021
ISO TC/SC	480	77 %	589	80 %	642	81 %	627	733	786
	139	22 %	144	20 %	144	19 %			
CEN TC/SC	547	82 %	550	82 %	572	83 %	670	670	691
	123	18 %	120	18 %	119	17 %			
SN/K	2314	73 %	3134	78 %	3260	76 %	2943	3992	4267
	629	27 %	858	22 %	1007	24 %			

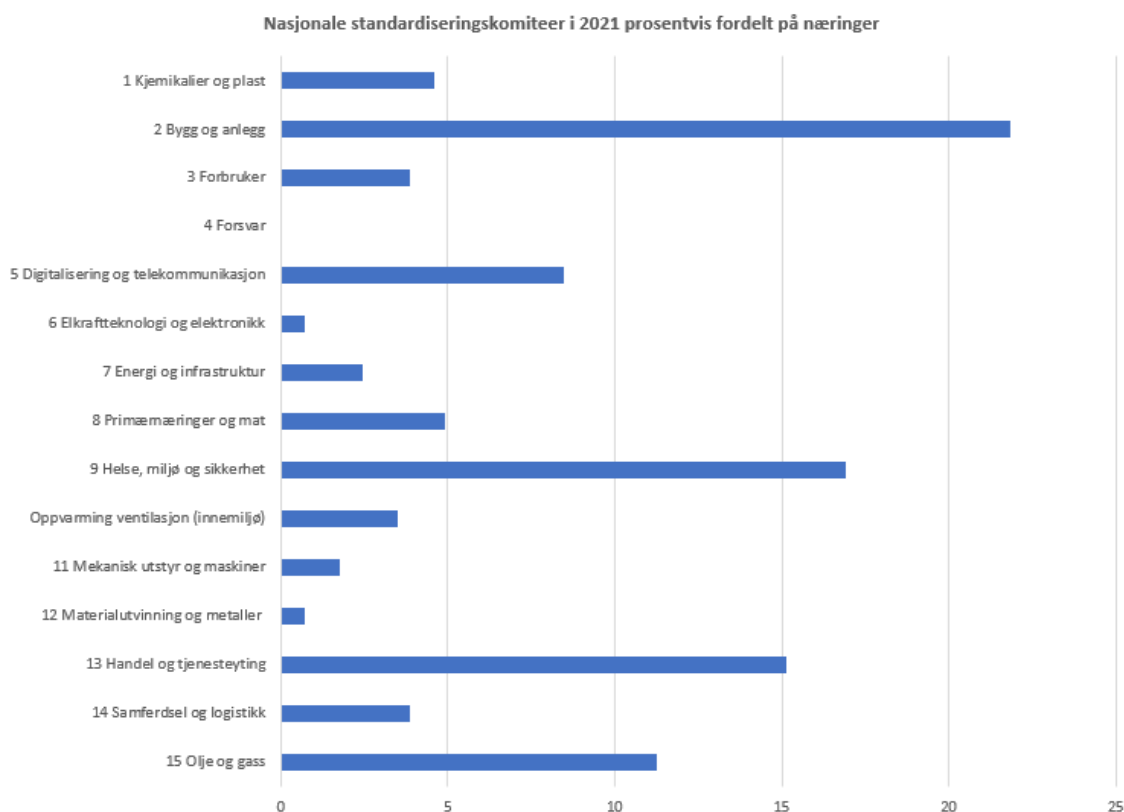
Tabell 2: Deltakelse i standardiseringsarbeid

De to siste årene har deltakelsen økt med 45 % i nasjonalt standardiseringsarbeid. Dette kan skyldes at flere anser det som enklere og mer effektivt å delta i arbeidet når møtene gjennomføres digitalt. Deltakelsen i ISO-arbeidet har økt vesentlig mer enn i CEN-arbeidet de to siste årene. I ISOs komiteer er økningen 25 %, mens tilsvarende tall for CENs komiteer er 3 %. Årsaken til dette kan være at det i ISO er etablert en rekke nye komiteer som har vært av særskilt relevans og interesse for norsk nærings- og samfunnsliv, eksempelvis sirkulær økonomi. Deltakelsen fra kvinner i standardiseringsarbeidet ligger omtrent på samme prosentvise nivå som tidligere.

Per desember 2021 hadde Standard Norge 230 aktive standardiseringskomiteer, SN/Ker. Gjennom disse standardiseringskomiteene følger vi opp både nasjonale og internasjonale standardiseringsprosjekter.

Medlemskapet i CEN forplikter oss til å følge opp alt standardiseringsarbeid gjennom høringer, avstemninger og fastsettelse av standardene. I ISO deltar vi aktivt i komiteer der det er interesse blant våre interessenter, og per 2021 var det i 43 % av komiteene. Dette er en liten økning i forhold til tidligere år. Et fåtall av våre standardiseringskomiteer omfatter utarbeidelse av rene nasjonale standardiseringsprosjekter.

Fordeling av de 230 standardiseringskomiteene på næringsområder er vist i figur 5. Fordelingen samsvarer med produksjonen av standarder som vist i figur 3 bortsett fra området bygg og anlegg, der aktiviteten i nasjonal standardisering er vesentlig høyere.

Figur 5: Fordeling av standardiseringskomiteer per næringsområde

Det er viktig for Standard Norge at standardiseringskomiteene er balansert sammensatt av deltakere fra ulike interessentgrupperinger. Tabell 3 viser den prosentvise deltakelse fra interessentgrupperingene i våre standardiseringskomiteer.

Interessentgruppering		Prosentvis deltakelse i aktive SN/Ker			
		2018	2019	2020	2021
A	Industri	77	73	74	82
A1	SMBer	92	98	95	94
B	Myndigheter	75	77	80	84
C	Forbruker	2	3	3	3
C1	Sosiale grupper	6	5	5	6
D	Arbeidstakerorganisasjoner	16	22	20	28
E	Akademia og forskning	46	49	51	56
F*	Akkreditering, standardisering	-	-	-	-
G	NGOer	14	14	14	13
G1	Miljø-NGOer	2	3	3	3

*Gruppe F omfatter også alle våre prosjektledere. Det er derfor ikke relevant å angi den prosentvise deltakelsen for denne grupperingen.

Tabell 3: Interessentgruppers deltakelse i SN/Ker

Det er spesielt representanter for forbrukere, sosiale grupper, NGOer og miljø-NGOer som er til dels sterkt underrepresentert. De siste årene har det vært en liten økning i representasjonen fra arbeidstakerorganisasjoner, men den er fremdeles lav sammenlignet med flere av de andre interessentgruppene. Vårt fagråd forbruker arbeider systematisk med å få representasjon fra forbrukere og sosiale grupper i relevante standardiseringskomiteer.

Standard Norge arbeider kontinuerlig med å få inn flere representanter fra særlig arbeidstakersiden og NGOer.

Standard Norge rapporterer årlig representasjon fra SMBer, forbrukere, sosiale grupper og miljø-NGOer til CEN i henhold til forordning om standardisering, 1025/2012. I forhold til tidligere årsrapporter fra CEN/CENELEC til kommisjonen, ligger våre tall på samme nivå som gjennomsnittet av alle CENs medlemmer når det gjelder representasjon fra de nevnte interessentgruppene.

3.2.3 Oppfølging av nye internasjonale standardiseringsprosjekter

I 2021 ble det til sammen lagt fram 14 forslag til nye internasjonale standardiseringsprosjekter på nye områder. 13 av prosjektene ble foreslått gjennom ISO og ett gjennom CEN. I ISO er det særlig Kina og Frankrike som er aktive i å fremme nye prosjektforslag. Tabell 4 viser i hvilke nye standardiseringsprosjekter fra CEN og ISO som ble fremmet i 2021.

For hvert av de de nye standardiseringsprosjektene identifiseres mulige interessenter som får informasjon om forslagene. I tillegg blir det gitt informasjon om prosjektet i relevante standardiseringskomiteer og via våre [nettsider](#). I enkelte tilfeller arrangeres informasjonsmøter om forslaget. Interessentenes tilbakemelding danner grunnlag for norsk tilbakemelding til CEN og ISO.

Det europeiske standardiseringsforslaget om dyrehelse fikk positiv tilslutning fra CENs medlemmer i 2021, men norske interessenter har foreløpig ikke vist interesse for dette prosjektet. Av 13 prosjektforslag fra ISO har tre foreløpig blitt igangsatt. Det er foreløpig liten norsk interesse for disse prosjektene. Norsk aktivitetsnivå i nye komiteer i CEN og ISO vurderes fortløpende.

Nye prosjekter på nye områder i CEN og ISO i 2021	
CEN	ISO
<ul style="list-style-type: none"> • CEN/TC 469 – Animal health diagnostic analysis 	<ul style="list-style-type: none"> • Heat Supply Network • Small hydropower plants • Guidelines for the promotion and implementation of gender equality • Driver training – Intelligent training system for vehicle driving • Menstrual products • Guideline for the advertising and marketing affecting children • Online Game Term • District energy systems • Deoxidizers and desiccants • Roofing and water proofing building materials • Chain of custody • Assistance dogs • Guidance on evaluating standardization benefits for organizations

Tabell 4: Nye prosjekter i CEN og ISO i 2021

3.3 Forståelse for standarders betydning

Å skape forståelse for standarders betydning for næringsliv og samfunn er viktig for Standard Norge. I den forbindelse er både vårt kommunikasjonsarbeid og dialogen med relevante fagmyndigheter sentrale aktiviteter.

3.3.1 Informasjonsarbeid

I 2021 har vi hatt en rekordstor interesse for arrangementene som alle har vært gjennomført digitalt. 19 frokostmøter i serien Standard Morgen med totalt 3700 påmeldte har samlet deltakere fra hele landet, og har hatt stor faglig bredde. Det mest besøkte møtet var lansering av NS 6510 *Faglig oppdatering av autoriserte sykepleiere* med 460 deltakere.

Evalueringen viser en tilfredshetsgrad blant deltakerne på 5,3 på en tilfredshetsskala fra 1-6 der 6 er best. Arrangementene er en viktig arena for rekruttering av nye interessenter både fra privat og offentlig sektor, og 90 % av deltakerne var ikke registrert i vårt kunderegister fra før. Gjennom arrangementene bidrar vi til at relevante aktører får økt forståelse for standarders betydning og vi får nye ambassadører for standardisering i mange bransjer.

Bærekraft i fokus

Vi har hatt en liten økning i antall medieoppslag siste år. Vi har posisjonert Standard Norge som viktig samfunnsaktør og økt kunnskapen om hvordan standarder blant annet bidrar til FNs bærekraftsmål. Vi har publisert flere kronikker om temaene standarder og innovasjon, vekstbedrifter, miljøkommunikasjon og grønne offentlige anskaffelser. Vi har videre samarbeidet med plastrørprodusenten Pipelife om hvordan standarder generelt er gode verktøy for å ivareta bærekraft i offentlige anskaffelser.

Vi har gjennomført to arrangementer med tema bærekraft og det grønne skiftet;

- Bærekraftskonferansen der vi ønsket vi å vise hvordan internasjonale standarder kan fungere som gode kommunale styringsverktøy i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål. Det ble laget en film om hvordan standarder har bidratt til bærekraft i forbindelse med Jordal Park og Amfi der tre av Oslo kommunes etater har bidratt.
- SirkulæriTET 2021 som samlet 500 deltakere og belyste hvordan standarder kan bidra til utviklingen av et mer sirkulært samfunn innenfor mange sektorer og på tvers av sektorer nasjonalt og internasjonalt. Konferansen har resultert i flere nye henvendelser fra kunder og interessenter som ønsker å delta i standardiseringsarbeid eller ønsker mer informasjon om Standard Norges virksomhet.

Gjennom tilstedeværelse på AquaNor for å styrke interessen for standarder og standardisering i akvakulturnæringen. På AquaNor hadde også en prelansering av den nye utgaven av standarden NS 9415 for flytende akvakulturanlegg.

Smittevern og trygge bransjer

Standard Norges smittevernveiledere for ulike bransjer har fått omfattende synlighet gjennom året og har understreket vår samfunnsrolle. Vi har utviklet en merkeordning for «trygge bransjer» som har vært lastet ned nesten 15 000 ganger fra våre nettsider.

Trafikk på nettsider og i sosiale medier

Nettstedet standard.no hadde en liten nedgang i antall besøk i 2021. Nedgangen i trafikk samsvarer med den enorme interessen for gratis smittevernstandarder vi hadde i 2020.

Gjennom sosiale medier når vi et bredt publikum med informasjon om vår samfunns- og næringsnytte. Dette er også kanaler for å fremheve samarbeidspartnere og vise fram standardiseringens bredde og forankring. I 2021 har vi fått åtte prosent flere følgere på våre sosiale kanaler.

Kurs i standardisering

I 2021 arrangerte vi fire standardiseringskurs, hhv. introduksjon til standardisering og komitéarbeid. Evalueringen viser en tilfredshetsgrad på 5,4. Dette er på samme nivå som 2020. Kursene samlet 129 deltakere. Dette er en økning fra 89 i 2020. Den økte oppslutningen skyldes at kursene gjennomføres digitalt som gjør det enklere for

interessenter fra hele landet å delta. Om lag 30 % av deltakerne i 2021 representerte SMB-er. Dette er en nedgang fra 2020 hvor andelen var 40 %. Årsaken til det er sammensatt, men kan skyldes blant annet at vi ser en økning i deltakelse fra offentlige myndigheter og kommuner.

Omdømme som attraktiv arbeidsgiver

Standard Norge jobber målrettet med «employer branding» og omdømmet vårt som attraktiv arbeidsgiver. Det er viktig å vise at standardisering er relevant for yngre mennesker slik at vi sikrer oss relevant kompetanse for fremtiden. Dette ivaretas også gjennom deltakelse på studentarenaer og næringslivsdager. Vi har fått god synlighet på utlyste stillinger.

Verdien av standarder for forskning og innovasjon

Standardisering nevnes i utlysningsteksten for å søke om midler til prosjekter innenfor EUs forskningsprogram *Horizon Europe* og er særlig relevant knyttet til kommersialisering og spredning av forskningsresultater. Standard Norge samarbeider med Forskningsrådet om å synliggjøre sammenhengen mellom forskning og standardisering og konkret vise hvordan standardisering kan være et viktig element i søknadene til midler fra *Horizon Europe*.

3.3.2 Samarbeid med offentlige myndigheter

Det er viktig for Standard Norge å ha en god dialog med offentlige fagmyndigheter. Disse engasjerer seg ulikt i standardiseringen, både i form av aktiv deltakelse og finansiell støtte, og også hvordan de nyttiggjør seg i bruk av standarder i sin regelverksutforming. Tabell 3 viste at det er representanter fra myndigheter i 84 % av komiteene våre, en økning på nær 10 % de tre siste årene. Den høye deltakelsen i standardiseringskomiteene indikerer relevansen og viktigheten dette arbeidet har for offentlige myndigheter. En oversikt over tilskuddene fra offentlige myndigheter er gitt i punkt 6. I det følgende har oppsummert de viktigste samarbeidsrelasjonene vi har hatt med offentlige myndigheter i 2021.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Petroleumstilsynet (Ptil) deltar i sektorstyret petroleum og i flere nasjonale og internasjonale standardiseringskomiteer som bidrar til utvikling av standarder for arbeidsmiljø, virksomhetsstyring og verdistyring. Tilsynet er en pådriver for et funksjonsbasert regelverk og bruk av standarder i regelverksutforming.

Barne- og familiedepartementet

Departementet og Forbrukerrådet deltar og finansierer fagråd forbruker. Forbrukerrådet deltar i tillegg i en rekke standardiseringskomiteer. Områdene som har vært i fokus i 2021, er universell utforming, IKT og personvern, tjenester og handel, miljø og samfunnsansvar, informasjon og merking.

Barne- ungdoms- og Familiedirektoratet (Bufdir) yter en betydelig støtte til arbeid i standardiseringsarbeidet vedrørende universell utforming og det å forbedre eldres situasjon i samfunnet, med vekt på arbeidsdeltakelse og aktiviteter som krever digital kunnskap og digitale ferdigheter.

Finansdepartementet

Norges Bank har gitt finansiell støtte og deltar aktivt standardiseringsarbeid som omhandler risiko og sikkerhet knyttet til forebyggende vurderinger og driftsfase.

Forsvarsdepartementet

Forsvarsbygg er opptatt av standardisering og bidrar både finansielt og med fagekspertise i standardiseringsarbeid som omhandler byggeprosesser, digitale prosjekter i byggebransjen, byggevarer, fasilitetstyring og livsløpsvurderinger.

Helse- og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet (HDir) og Direktoratet for e-Helse (eHelse) deltar i sektorstyret helse og omsorg. Standard Norge deltar i e-Helses standardiseringsutvalg.

Gjennom koronapandemien ble det økt oppmerksomhet om internasjonale standarder for medisinsk utstyr og personlig verneutstyr. I både 2020 og 2021 ble det utviklet hurtigspesifikasjoner som anbefaler god smittevernpraksis innenfor ulike bransjer. Utviklingsmetodikken for spesifikasjonene er videreført til utarbeidelse av tekniske spesifikasjoner om førstehjelp for ulike typer arbeidsplasser

Helseforetakene og Standard Norge har samarbeid om standardisering innenfor flere områder.

Justis- og beredskapsdepartementet

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet en egen strategi for standardisering innen samfunnssikkerhet. Etter ønske fra DSB utarbeidet vi i 2021, en rapport som viser hvordan DSB kan delta mer i standardiseringen og hvilke standarder, både nasjonale og internasjonale, som bør følges med i utviklingen av for å sikre et trygt og velfungerende samfunn. Direktoratet finansierer og deltar i flere komiteer, blant annet en internasjonal komité for samfunnssikkerhet, samt nasjonale arbeider på risiko og brann.

Klima- og miljødepartementet

Departementet ga i 2021 betydelig finansiell støtte til standardiseringsarbeid innenfor sirkulær økonomi.

Miljødirektoratet yter finansiell støtte til klima- og miljørelatert standardisering, med særskilt søkelys på områdene sirkulær økonomi, klimagasser; miljøgifter, miljødata; kulturminner; naturmangfold; radioaktivitet og stråling. Direktoratet deltar i flere standardiseringsaktiviteter.

Enova bidrar med betydelige midler til Standard Norges standardiseringsarbeid på beregning av bygningers energibehov (energiytelse), men også på standardisering av energiledelse og andre forhold som reduserer bygningers energibehov. Standardiseringsarbeidet på området skjer både nasjonalt og internasjonalt.

Riksantikvaren har gjennom mange år bidratt finansielt og deltatt aktivt i nasjonalt og internasjonalt standardiseringsarbeid. De siste årene har arbeidet omhandlet både miljødata og nasjonal kulturarv.

Kommunal- og distriktdepartementet

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) deltar og leder sektorstyret bygg, anlegg og eiendom (BAE). Standard Norge mottar finansiell støtte for en rekke standardiseringsprosjekter. I tillegg deltar DiBK med eksperter i flere komiteer, nasjonalt og internasjonalt. Relevante områder er byggevedrettsdirektivet, digital byggeprosess, brann, konstruksjonsteknikk, akustikk, energi, miljø og universell utforming. Direktoratet uttrykker at støtte og deltakelse i standardiseringen medfører nytte knyttet til utforming av regelverk.

Digitaliseringsdirektoratet (DigDir) deltar med eksperter i flere komiteer, i tillegg til å finansiere oppfølgingsarbeidet av EUs «*Multi Stakeholder Platform*». Standard Norge deltar i DigDir's arkitektur- og standardiseringsråd

Statsbygg har et vesentlig engasjement knyttet til standardisering og deltar både med eksperter og finansiering som bidrar aktivt i mange ulike standardiseringskomiteer.

Flere større kommuner deltar i standardiseringsarbeidet på ulike områder.

Kultur- og likestillingsdepartementet

Departementet ga i 2021 finansiell støtte til Standard Norges arbeid med oversettelse av fagterminologi og tilgjengeliggjøring av denne gjennom termbasen Snorre. Standard Norges fagtermer vil på sikt bli et viktig bidrag i den nasjonale termportalen.

Departementet ga finansiell støtte til standardiseringsarbeid i forbindelse med utforming av idrettsanlegg der de også deltar aktivt. De finansierer også standardiseringsarbeid innenfor universell utforming.

Språkrådet er en viktig samarbeidspartner for Standard Norge. En felles handlingsplan for å øke omfanget av norsk språk og terminologi i Norsk Standard er revidert og en rekke aktiviteter er i den forbindelse iverksatt.

Kunnskapsdepartementet

Utdanningsdirektoratet deltar aktivt i nasjonalt og internasjonalt standardiseringsarbeid innenfor læringsteknologi. Direktoratet støtter dette arbeidet finansielt og de deltar også i sektorstyre for IKT.

Nærings- og fiskeridepartementet

Fiskeridirektoratet deltar i flere komiteer som utvikler norske standarder som er relevant for havbruk.

Kystverket bidrar finansielt med arbeid knyttet til konstruksjoner i kystnære områder.

Olje- og energidepartementet

Departementet bidrar med finansiell støtte til revisjon av NORSOK-standarder og konvertering av disse til internasjonale standarder. Sektoren er opptatt av transformasjon av standardene til digital maskinlesbarhet. Departementet bidrar finansielt i dette arbeidet.

Gassnova er involvert i og gir støtte til standardiseringsarbeid innenfor alle faser av karbonfangst og karbonlagring.

Samferdselsdepartementet

Det er et utstrakt samarbeid med Statens vegvesen (SVV) som dekker områdene bygg, anlegg og eiendom, samferdsel og IKT. SVV deltar i sektorstyret BAE og de deltar med betydelige ressurser i standardiseringen, både gjennom aktiv deltakelse og finansiell støtte. Målet for deres innsats i standardisering er å oppnå økt sikkerhet (at løsningene som velges holder mål), effektivitet (at optimale gjennomføringsmetoder velges og at de kan gjenbrukes), og bidrar til kompetansebygging (at vegvesenets egne ansatte er med på å dele beste praksis og drøfte utviklingen av neste praksis).

BaneNOR SF finansierer og deltar aktivt i standardiseringsarbeid knyttet til akustikk, vibrasjoner og bygningsskader, anleggstyper og anleggsdeler, BIM og digitale samhandlingsformer og tilslag.

Jernbanedirektoratet er opptatt av standardisering innenfor intelligente transportsystemer, herunder informasjons-, kommunikasjons- og kontrollsystemer innen både urban og landlig transport, inkludert intermodale og multimodale aspekter.

3.4 Standardiseringsprosjekter av betydning for norsk næringsliv

Vi har trukket fram fire eksempler på områder der standardisering bidrar til verdiskaping og innovasjon i tillegg til samfunnsnytte.

3.4.1 Bygningers energiytelse

Implementering av bygningsenergidirektivet har gitt strenge energikrav, noe som er en utfordring for aktørene i byggebransjen. Kravene er nedfelt i byggeteknisk forskrift (TEK) og skal bidra til at bygningsmassen blir mer energieffektiv og bedre rustet til å møte framtidens energisituasjon. I Europa er det utarbeidet over 40 standarder for å analysere og beregne energien i bygninger i henhold til direktivet. Nesten alle land erkjenner at disse standardene er kompliserte og dermed vanskelig å legge til grunn for beregninger. EUs medlemmer har møtt denne utfordringen på ulike måter. I Norge er det utarbeidet nasjonale standarder for å ivareta bygningsenergidirektivets intensjoner. Standardene er sentrale også ved utforming av

nullenergibygge og plusshus. SN/K 34 *Bygningers energiytelse* utarbeider både de nasjonale standardene og følger opp internasjonalt standardiseringsarbeid på dette området. Standard Norge leder blant annet arbeidet i ISO/TC 163/SC 2 *Calculation methods in the field of thermal and hygrothermal performance* med finansiell støtte fra Enova. I 2021 ble SN/TS 3032 *Bygningers energiytelse – Beregning av effektbehov* publisert. Standarden gir en beregningsmetode som ivaretar samspillet mellom bygningskroppen og bygningens tekniske systemer for varme, kjøling og energiproduksjon. SN/K 34 har deltakere fra en rekke myndigheter, ulike bransjeorganisasjoner for eiendomsbesittere, konsulenter og tekniske entreprenører, samt forsknings- og undervisningsmiljøer. Standardiseringsarbeidet på bygningers energiytelse gir både bygnings- og energibransjen omforente metoder for energiberegninger og et verktøy for å kunne energimerke bygninger i kategoriene A til G.

3.4.2 Beredskaps- og sikkerhetsarbeid

Standard Norge har utarbeidet en rekke standarder som omhandler beredskaps- og sikkerhetsarbeid. Dette er standarder med tekniske bestemmelser som øker sikkerheten ved planlegging og prosjektering av ulike innretninger, eller det kan være systemstandarder som gir retningslinjer for organisering av sikkerhetsarbeid eller risikovurderinger. To viktige standarder ble ferdigstilt i 2021:

- NS-ISO 22329 *Sikkerhet og resiliens - Ledelse av beredskapen for akutte situasjoner - Retningslinjer for bruk av sosiale medier i nødssituasjoner.*
- NS 5814 *Krav til risikovurdering*

NS-ISO 22329 peker på hvordan sosiale medier kan integreres i planlagt kommunikasjon ved ledelse i nødsituasjoner. Fordelen er at informasjon kan spres raskt fra individ til individ, men ulempen ligger i at informasjonen som spres kan være unøyaktig og endres underveis fordi den ikke blir entydig styrt gjennom kanaler som TV og radio. Sosiale medier kan brukes i alle faser av en nødsituasjon også før situasjonen oppstår, dette gjelder for eksempel skogbrannfare eller personlige tiltak ved flomfare. Norske eksperter har fulgt arbeidet gjennom SN/K 211 *Samfunnssikkerhet* hvor en rekke relevante offentlige virksomheter deltar.

NS 5814 er en av de viktigste standardene innenfor risikovurdering som brukes i Norge. Arbeidet med revisjon av standarden har vært ledet av DSB. Et av hovedformålene med revisjonen var å lage en felles standard for både tilsiktede og utilsiktede hendelser. Tilsiktede hendelser er for eksempel terror og hacking. I denne typen hendelser mangler ofte erfaringsdata, noe som er vesentlig for å kunne beregne sannsynligheten for at en hendelse oppstår. Standarden er også utformet slik at den er tilpasset kravene i «sikkerhetsloven» og «virksomhetsforskriften». Den er også i samsvar med en rekke ISO-standarder. Standarden er mulig å bruke for alle som ønsker eller er pålagt å gjøre en risikovurdering. Standarden fokuserer primært på tap av verdier, men den gir også en oppskrift på hvilke elementer som inngår i risikovurdering og rekkefølgen i stegene som skal gjennomføres.

3.4.3 Heis- og løfteinnretninger

Kostnadene i dagens bygg og industribygg er i vesentlig grad knyttet til infrastruktur. Et viktig element i infrastrukturen er løfteinnretninger. Dette er heiser, rulletrapper og løfteplattformer. Standard Norge har de to siste tiårene bygget opp et aktivt standardiseringsmiljø knyttet til vedlikehold og drift av teknisk infrastruktur. NS 3809 *Krav til ettersyn, vedlikehold og reparasjon av løfteinnretninger* som ble publisert i 2021, er viktig fordi den legger grunnlaget for og kan brukes som referanse i kontrakter mellom heiseiere og ettersynsfirmen for å ivareta de juridiske forholdene ved drifts- og vedlikeholdsavtaler. Myndighetenes krav til heiseiere vil med dette tilfredsstilles.

NS 3809 er den siste av tre standarder. De to andre er:

- NS INSTA 500-2 som setter minimumskrav til hva en periodisk sikkerhetskontroll skal omfatte. Dette gjelder løfteinnretninger etter Heisdirektivet og Maskindirektivet, og gjelder for alle firma som gjennomfører periodisk sikkerhetskontroll i Norge.
- NS 3808 gir regler for hva som skal skje ved moderniseringer og reparasjoner av løfteinnretninger for å opprettholde sikkerhetsnivået ved slikt arbeid.

I tillegg til å avklare forhold mellom leverandør og utfører har alle standardene stor betydning for å ivareta sikkerheten i arbeidsmiljøer og overfor tredje part som benytter heiser og rulletrapper, for eksempel besøkende i kjøpesentre og transportknutepunkter.

3.4.4 Havbruk – Flytende akvakulturanlegg

SN/K 509 *Flytende akvakulturanlegg* ferdigstilte i 2021 en ny utgave av NS 9415 *Flytende akvakulturanlegg – Lokalitetsundersøkelse, prosjektering, utførelse og bruk*. Standarden har som formål å forebygge rømming av fisk, og gir grunnleggende krav til prosjektering, utførelse og bruk av akvakulturanlegg. Representanter for sentrale aktører i havbruksnæringen har deltatt i arbeidet.

Siden forrige utgave av NS 9415 ble utgitt i 2009 og fram til i dag, har det skjedd mye innovasjon i havbruksnæringen. I den nye utgaven av standarden er kravene gjort mer generelle slik at de er tilpasset nye typer akvaturanlegg, som for eksempel lukkede og semilukkede innhengninger. Et annet viktig formål ved revisjonen har vært en harmonisering med den nye forskriften NYTEK22. Standarden er også oppdatert med hensyn til nye og endrede bestemmelser i standarder som NS 9415 henviser til, f.eks. standarder for risikovurdering og konstruksjonssikkerhet.

NS 9415 kan brukes av mange aktører i havbruksnæringen. Dette kan være myndighets- og tilsynsorganer, prosjekterende, leverandører, FoU og eiere av akvakulturanlegg. NS 9415 kan også brukes som dokument ved eksport av varer og tjenester til akvakulturanlegg. Standarden er under oversettelse til engelsk.

[Ny standard for flytende akvakulturanlegg](#)

3.5 Bidrag til innovasjon, næringsutvikling og verdiskaping i norsk økonomi

Ifølge den nordiske studien om standarders påvirkning på økonomien i de nordiske landene, er ikke standardisering et hinder for innovasjon. Seks av ti respondenter understreker at standarder er et godt virkemiddel for å følge den tekniske utviklingen. Dette er spesielt viktig for selskaper som driver innen sjømat og fiskerier, IKT, og handel.

Undersøkelsen trekker også fram at standarder bidrar til forbedringer i produksjonseffektivitet. Respondentene vektlegger at standarder forenkler innkjøps- og anbudsprosesser og dermed øker effektiviteten og reduserer kostnader, standarder reduserer risikoen for produksjonsfeil i selskapet og hever kvaliteten på underleverandører. Over 80 % oppgir at standarder hjelper dem med å overholde regelverket. Forenklete prosedyrer for etterlevelse sparer selskapet for administrative kostnader.

For å eksemplifisere bidraget fra standardisering til innovasjon, næringsutvikling og verdiskaping i norsk økonomi, har vi trukket fram noen eksempler fra tre ulike områder.

3.5.1 Offentlige anskaffelser

Europeisk regelverk for offentlige anskaffelser danner bakgrunnen for opprettelsen av det europeiske standardiseringsarbeidet i CEN/TC 461 *Public Procurement*. SN/K 585 *Offentlige anskaffelser* følger det europeiske arbeidet. Flere norske eksperter har deltatt i utarbeidelsen av standarden prEN 17687 *Public Procurement – Integrity and accountability – Requirements and guidance* som omhandler integritet, ansvarlighet og gjennomsiktighet i offentlige anskaffelser. Den skal bidra til at oppdragsgivere stiller krav til leverandørkjeden,

tar sosialt ansvar, motarbeider arbeidslivskriminalitet og er bevisste på anskaffelsenes innvirkning på klima og miljø. Komiteen består av medlemmer fra offentlige myndigheter, bransjeorganisasjoner, arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjoner, kommuner og forsknings- og utdanningsmiljøer.

Et eksempel på en nasjonalt utarbeidet standard som kan brukes ved offentlige anbud er NS 9430 *Alminnelige kontraktsbestemmelser for periodisk innsamling av avfall*. SN/K 543 *Avfallshåndtering* ferdigstilte en revidert utgave av standarden i 2021. I de senere årene har det oppstått en rekke uheldige situasjoner knyttet til avfallsinnhenting ved anbud, blant annet som følge av konkurser i innsamlerleddet. Den reviderte standarden ivaretar blant annet nye krav til ruteplanlegging, GDPR og språklige krav til renovatørene. Punkter vedrørende arbeidsmiljø er også gjennomgått og drøftet. Standarden vil effektivisere samhandlingen mellom bestillerne og leverandørene. SN/K 543 har vært bredt sammensatt med representanter fra interkommunale selskaper (bestillere), avfallstransportører (leverandører), konsulenter som utarbeider anbudsgrunnlagene, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner.

3.5.2 Sirkulærøkonomi

Klima- og miljødepartementet (KLD) ga i juli 2021 Standard Norge et tilsagn på 4,5 mill. kroner for å utvikle bestemmelser i standarder som et virkemiddel for å bidra til en sirkulær økonomi. Tilsagnet er fulgt opp med et tilsagn på 3,8 mill. kroner for 2022.

Det er utarbeidet et program for sirkulær økonomi og det er gjennomført prioritering av standardiseringsprosjekter som kan inngå i dette programmet. I samsvar med prioriteringer gitt i nasjonal strategi for sirkulær økonomi og føringer fra departementet, vil det settes i gang arbeid med å utvikle nye og revidere eksisterende standarder, og gjøre disse kjent som virkemiddel for overgang til en sirkulær økonomi.

På generelt nivå vil vi arbeide med å identifisere drivere og barrierer for overgang til sirkulær økonomi i eksisterende standarder; delta i og følge opp arbeidet i ISO/TC 323 *Circular Economy*, samordne sirkulær økonomi med miljøledelsesstandardene, vurdere EUs taksonomi, se på bærekraftig finans og vurdere juridiske barrierer som hindrer gjenbruk (for eksempel i byggevareforordningen og innenfor CE-merkingen).

I forhold til ulike materialer og produkter vil vi forsterke arbeidet med plast (for eksempel fra oppdrettssektoren og landbruksnæringen), trevirke og biologiske produkter fra skog og riving av bygg, slam og avfall, knust stein og betong (tilslag), aluminium, stål og armeringsstål, betongprodukter, utnyttelse av sideressurser fra havbruk og fiske, gjødsel fra biologiske kilder, møbler, innhold av giftige stoffer i materialer og produkter.

Det vil bli holdt opplæring i konseptet sirkulær økonomi overfor komitédeltakerne som standardiserer ovennevnte fagfelt. Det vil også bli gitt utstrakt ekstern informasjon for å forberede relevant næringsliv og andre interessenter om kommende standarder.

3.5.3 Readi-prosjektet i olje og gass-næringen

Petroleumsindustrien har påbegynt en endring for å leve opp til FNs bærekraftsmål og samtidig utvikle forretningsmuligheter innenfor fornybar energi. Dette krever effektivisering i alle ledd i olje- og gassnæringen. For å sikre en slik effektivisering er de internasjonale og nasjonale standardene (ISO, IEC, og NORSOK) essensielle. I dag bruker operatører, entreprenører og leverandører betydelige manuelle ressurser på å dokumentere at krav og avvik blir håndtert tilfredsstillende. For å redusere det manuelle arbeidet har sentrale aktører i petroleumssektoren iverksatt READI-prosjektet (REquired Asset Digital lifecycle Information) som skal utvikle et digitalt rammeverk for håndtering av teknisk informasjon. Når det digitale rammeverket og kravforvaltningstjenesten er på plass, vil det være mulig for datamaskiner å lese, validere og verifisere tekniske krav, spesifikasjoner og driftsdata med høy presisjon til en lav kostnad. Petroleumstilsynet deltar i prosjektet sammen med flere av de største aktørene i sektoren. Deltakerne kommer fra alle ledd i verdikjeden. Prosjektet får

økonomisk støtte fra OED. Equinor og AkerBP har etablert en felles informasjonsmodell basert på READI for to nye feltutviklingsprosjekter. Dette har bidratt til raskere utvikling og verdifull læring gjennom praktisk utøvelse innenfor det digitale rammeverket. Flere ISO-standarder er lagt til grunn for termer og kategorisering i READI. Konseptet tas nå også i bruk i andre deler av kraftforsyningssektoren og også for havvindprosjekter. Av konkrete standardiseringsprosjekter vil Standard Norge trekke fram ISO/TR 15926-14 *Industrial automation systems and integration — Integration of life-cycle data for process plants including oil and gas production facilities — Part 14: Data model adapted for OWL2 Direct Semantics* (OWL står for Web Ontology Language). Standarden er del 14 i en serie standarder, som gir prinsippene for det digitale språket som muliggjør maskinprosessbare krav.

3.6 Nasjonalt kontaktpunkt for bruk av standarder i relasjon til regelverk

Informasjon om sammenhengen mellom standarder og regelverk finnes på våre nettsider. [Nettstedet](#) inneholder lenke til to veiledningsdokumenter som kan være nyttig for myndigheter som bruker standarder i sin regelverksutforming. Veiledningsdokumentene fra henholdsvis CEN og ISO gir nyttig råd blant til hvordan det bør refereres til standarder i regelverk. De er oversatt til norsk og kan lastes ned gratis fra nettstedet.

I samarbeid med Regelrådet og NEK har vi igangsatt prosjektet «bruk av standarder i regelverk». Prosjektet har fått økonomisk støtte fra NFD og Menon er ansvarlig for gjennomføringen. Undersøkelsen omfatter kartlegging av praksis om bruk av standarder i regelverk på åtte rettsområder gjennom intervjuer med regelverksutviklere, standardutviklere og brukere av regelverk. Rapporten forventes ferdigstilt i mars 2022 og vil kunne gi Standard Norge et godt grunnlag for hvordan vi skal arbeide videre med denne relasjonen.

3.7 Internasjonalt sekretariat for fiskeri og havbruk, ISO/TC 234

Standard Norge leder det internasjonale standardiseringsarbeidet innenfor fiskeri og havbruk gjennom ISO/TC 234 *Fisheries and Aquaculture*. Otto Gregussen overtok som leder av komiteen i 2021. Vi har gjennomført månedlige møter med den nye lederen for å sikre en god planlegging av arbeidet i og gjennomføring av møter i komiteen, og vår deltakelse på Aqua Nor 2021 og TEKMAR 2021.

Ledelsen av ISO/TC 234 gir norsk næringsliv og norske myndigheter gode muligheter til å styre utviklingen av internasjonale standarder på området, samtidig som det gjør det enklere for norske virksomheter å omstille seg på et tidlig tidspunkt. Norge er en stor global aktør innenfor fiskeri og havbruk, og det norske standardiseringsarbeidet må derfor ses i et internasjonalt perspektiv.

Norske standarder innenfor fiskeri og havbruk danner et viktig grunnlag for diskusjoner og utgangspunkt for hva Norge skal foreslå i det internasjonale standardiseringsarbeidet. Erfaringer fra arbeidet viser at det er en utfordring å foreslå norske standarder som grunnlag for utvikling av internasjonale standarder. Det finnes likevel unntak fra denne regelen, som er nærmere beskrevet.

Det er deltakelse fra 48 land i komiteen i tillegg til viktige internasjonale organisasjoner som eksempelvis Codex Alimentarius Commission, Food and Agriculture Organization of the United Nations, The Federation of European Aquaculture Producers og World Organization for Animal Health. Norsk næringsliv og forskning deltar aktivt i arbeidet nasjonalt og internasjonalt.

Pågående arbeid i ISO/TC 234 og samarbeid med CEN/TC 466

CEN/TC 466, *Circularity and recyclability of fishing gear and aquaculture equipment*, ble

etablert i 2020 for oppfølging av EU-kommisjonens *standardization request* (M/574) om sirkulær design av fiskeutstyr (EU direktiv 2019/904). Det er tett samarbeid mellom ISO/TC 234 og CEN/TC 466, og arbeidet i de to komiteene følges opp av den norske speilkomiteen SN/K 278 *Fiskeri og havbruk*.

Utarbeidelsen av en standard for *Waste reduction and treatment on fishing vessels* skjer som tidligere rapportert etter initiativ og ønske fra Norges Fiskarlag og Fiskernes Agnforsyning SA, og ble flagget som en forpliktelse i forbindelse med *Our Ocean*-konferansen i oktober 2019. Standarden som utarbeides i den norskledede arbeidsgruppen ISO/TC 234/WG 10 *Waste management on fishing vessels* ble sendt på høring i 2021. Det arbeides også med nye forslag til standardiseringsprosjekter fra norsk side i ISO/TC 234.

Det er et viktig prinsipp at det er et forankret behov hos aktørene for utvikling av standarder. Det kan synes som om norsk næringsliv foretrekker detaljerte og kjente norske standarder. I en internasjonaliseringsprosess blir standardene erfaringsmessig mer generiske for å passe flere land og forhold. Det er likevel et mål at det ikke skal være motsetningsforhold mellom de spesifikke norske standardene og de mer generiske internasjonale standardene. Dette vil i praksis bety at de norske standardene, som altså er tilpasset spesifikke norske forhold, også vil tilfredsstillere intensjonen i de internasjonale standardene. De internasjonale standardene vil dermed bidra til å harmonisere forhold for næringen mellom ulike enkeltland og regioner.

Gevinster

Ledelsen av arbeidet i ISO/TC 234 gir norsk industri gode muligheter til å styre utviklingen av internasjonale standarder på området. Dette gjelder både for utstudsprodusenter og sjømatnæringen. Standardene fører til en forenkling og effektivisering av internasjonal handel med fisk, fiskeprodukter og utstyr brukt i fiskeri- og havbruksnæringen. Standardene bidrar til mer bærekraftig utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen gjennom en effektiv miljø- og ressursovervåking.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Samsvar med lover og forskrifter

Standard Norge har etablert rutiner for å sikre etterlevelse av lover, forskrifter og andre myndighetskrav. Dette gjelder særlig lovgivning knyttet til arbeidsmiljø, helse, miljø og sikkerhet og forurensning.

4.2 Kvalitetsledelse og miljøledelse

Standard Norges kvalitets- og miljøpolitikk skal medvirke til at fastlagte mål for virksomheten nås og at oppgavene utføres i overensstemmelse med vedtatte strategier.

Kvaliteten på Standard Norges produkter og tjenester er et resultat av hver enkelt medarbeiders arbeid, av samarbeidet medarbeiderne imellom og samarbeidet mellom Standard Norge og våre samarbeidspartnere. Følgende formål gjelder for Standard Norges kvalitetspolitikk:

Standard Norge skal utvikle og fastsette standarder og standard produkter til nytte og økt verdiskapning for samfunnet, den enkelte virksomhet og den alminnelige borger.

Standard Norge har siden 2011 vært sertifisert i henhold til NS-EN ISO 9001 *Ledelsessystemer for kvalitet – Krav*. Standard Norge søker løpende å tilfredsstillere forventninger og krav fra alle organisasjonens interessenter nasjonalt og internasjonalt. Organisasjonen overvåker også eksterne og interne forhold som kan påvirke strategisk retning og kvalitet på Standard Norges produkter og tjenester. Eksempler på dette er samfunnets utvikling innenfor områder som miljø og bærekraft, nye produkter og tjenester, infrastruktur og IKT.

Kvalitetssystemet er bygget rundt Standard Norges verdikjede, jf. Figur 1. De mest kritiske arbeidsprosessene er dokumentert i form av prosedyrebeskrivelser og tilhørende støttedokumenter. Fravik fra kvalitetsstyringssystemet må besluttes og dokumenteres i hvert enkelt tilfelle. Det er etablert et internt avviks- og forbedringssystem hvor det kan meldes inn avviks- og forbedringsforslag for organisasjonens drift og digitale verktøy.

Vi har siden 2012 vært miljøsertifisert etter standarden NS-EN ISO 14001 *Ledelsessystemer for miljø*. Ledelse etter NS-EN ISO 14001 sikrer at miljøhensyn ivaretas i utviklingen av standarder og i daglig drift. Standard Norge overvåker eksterne forhold som kan påvirke Standard Norges miljøpolitiske retning og evne til å oppnå miljøriktige produkter og tjenester. Standard Norge har en KPI for løpende å måle hvor stor andel av publiserte norske standarder som kan sies å være miljørelevante.

Det gjennomføres hvert år eksterne og interne revisjoner i henhold til et fastsatt revisjonsprogram. Både de interne og eksterne revisjonene gjennomføres av revisorer med relevant kompetanse og erfaring. De eksterne revisjonene gjennomføres av sertifiserte revisorer. Revisjonsprogrammet tilpasses områder som er kritiske i forhold til standardproduksjon og miljøpåvirkning. Ledelsens gjennomgåelse, som er et krav i henhold til NS-EN ISO 9001, gjøres årlig i forkant av de eksterne revisjonene.

Alle kan uttale seg om utkast til standarder via "Standarder på høring". Standard Norge gjennomfører systematiske interessentundersøkelser blant komitédeltakere og Standard Online gjennomfører kundeundersøkelse blant de som kjøper standarder. Med jevne mellomrom gjennomføres det spørreundersøkelser til finansører og medlemmer av Standard Norge.

4.3 Risikovurdering

I ledelsesstandardene NS-EN ISO 9001 og NS-EN ISO 14001 er det krav om å gjennomføre risikovurdering av virksomheten. Risikovurdering gjøres en gang hvert år og resultatet av vurderingen behandles i styret. Til grunn for risikoarbeidet ligger risikostandarden. De to tilnæringsmetodene «idédugnad» og «sannsynlighet og konsekvens» benyttes. Dette gir en kombinasjon av kvantitative og kvalitative vurderinger. I forbindelse med risikovurderinger skal det også ses på *muligheter* knyttet til risikoene. Risikovurderingen kartlegger årlig, trusler og muligheter for Standard Norge.

I den årlige, ordinære risikooppfølgingen blir følgende innfallsvinkler brukt for å finne frem til mulige krav og forventninger, risikoer og muligheter:

- 1) Generelle krav og forventninger fra interessenter og omgivelser
- 2) Krav nedfelt i prosesser som beskriver verdikjeden
- 3) Krav knyttet til HMS og intern kultur
- 4) Krav som bidrar til ivaretagelse av ytre miljø
- 5) Krav og forventninger for å ivareta mål og tiltak i strategien
- 6) Vurdering av IT-leveranser og verktøy

Det er identifisert rundt 200 krav og forventninger. Ved identifisering av mulige trusler eller muligheter iverksettes tiltak som reduserer virkningen av negative hendelser eller som utløser gevinster som kan ligge i mulighetene.

4.4 Medlemskapskriterier

Som ledd i oppfyllelse av EU-forordning 1025/2012 om europeisk standardisering, er alle CEN og CENELEC medlemmer pålagt å tilfredsstille et sett med medlemskapskriterier. Medlemskriteriene omfatter 116 krav fordelt på følgende områder

- Transparency
- Openness and development
- Impartiality and consensus

- Effectiveness and relevance
- Coherence
- Viability and stability

Gjennom løpende vurdering av medlemskapskriteriene blir en rekke aspekter som er relevante for Standard Norges kvalitetsarbeid vurdert. Standard Norge har valgt å underlegge vurdering av medlemskapskriteriene 3. parts kontroll i forbindelse med organisasjonens årlige kvalitetsrevisjon.

4.5 Økonomisk oppfølging

Standard Norges ledelse følger opp den økonomiske utviklingen gjennom månedlige budsjettkontroller. Økonomitallene rapporteres til styret kvartalsvis. Ekstern revisor gir en vurdering av økonomiske prosesser og rutiner overfor styret en gang i året. Representantskapet godkjenner årsregnskapet på sitt årsmøte i mai hvert år.

5 Vurdering av fremtidsutsikter

Standard Norge baserer virksomheten på vår konsernstrategi som gjelder for perioden 2019-2023. Dette er en vekststrategi fordi vi oppfatter at betydningen av standarder og standardisering øker. Samtidig som veksten er fokusert på økt kunde verdi, dvs. at vi leverer flere og bedre tjenester til våre interessenter både for de som er opptatt av standardiseringsprosessen og utviklingen av standarder, og for de som er opptatt av bruken av standarder. Strategien understøttes av en produkt- og tjenestestrategi og en digitaliseringsstrategi. Strategien skal re-planlegges i 2022 der vi vil spesielt vektlegge at de strategiske målene til de internasjonale standardiseringsorganisasjonene også gjenspeiles i Standard Norges strategi. Grønt skifte og digitalisering vil i tillegg få en mer sentral rolle. Det er samtidig viktig at økonomien er robust nok til å håndtere nødvendige investeringer for å gjennomføre framtidig utviklingsbehov. Egenkapitalen i Standard Norge må derfor være tilstrekkelig til å sikre framtidig drift.

Nye digitale løsninger krever standarder for å sikre interoperabilitet, effektivitet og sikkerhet. Vi er opptatt av å sikre Norges digitale posisjon gjennom bruk av standarder. Dette vil kunne styrke norske virksomheters konkurranseevne og sikre samfunnsinteressene.

98 % av standardene utarbeides i internasjonale standardiseringsorganisasjoner. Standard Norge er opptatt av å forsterke posisjonen til norsk næringsliv internasjonalt gjennom å ta lederansvar i standardiseringskomiteer av betydning for vår nasjonale posisjon. I europeisk politikk er bruk av standarder viktig både i kommisjonens arbeid med indre markedsstrategi og i arbeidet med digitalisering. Europakommisjonens nye strategi for europeisk standardisering som ble lansert i februar 2022 vil være en viktig rettesnor også for norsk nærings- og samfunnsnivå. Vi vil følge opp denne i dialog med departementet og med interessentene.

Utvikling og bruk av standarder som supplement til regelverk er viktig i årene framover. På enkelte områder er tendensen at myndigheter velger å lage egne standarder. En slik utvikling gjør det vanskeligere å eksportere norsk innovasjon og norske varer og tjenester innenfor disse områdene. Det er behov for å få styrket legitimitet og posisjon slik at initiativ til nytt standardiseringsarbeid går gjennom Standard Norge. Vi vil følge opp resultatene fra prosjektet om bruk av standarder i regelverk både med tanke på forenkling og hvordan standarder kan være et supplement til regelverk på nye rettsområder.

Samarbeidet mellom de nordiske landene, samt Nederland og Østerrike er fortsatt viktig og omfatter policysaker og produkt-, tjeneste- og systemutvikling. Standard Norge ledet dette arbeidet i 2021. Deltakerne i nettverket av standardiseringsorganisasjoner opplever

samarbeidet som interessant og viktig. Det pågår konkrete prosjekter knyttet blant annet til felles terminologidatabase og undersøkelse om samfunnsnyttene ved standardisering. Med en kostnads- og risikodeling mellom landene kan prosjektene gjennomføres raskere og med betydelig lavere kostnader og risiko.

6 Årsregnskap

Det foreligger enda ikke godkjent og revisorbekreftet konsernregnskap for Standard Norge. Tabell 5 viser revisorbekreftede tall for Standard Norge. For sammenlignings skyld har vi også tatt inn tall fra 2020-regnskapet. Endelig godkjent regnskap vil oversendes NFD så snart det foreligger.

Årsresultatet for 2021 er 11,0 mill. kroner som blir overført i sin helhet til egenkapitalen. Standard Norges total kapital var på 94,4 mill. kroner ved utgangen av 2021, og av dette utgjorde egenkapitalen 52,4 mill. kroner.

Standard Norge har ikke økonomisk erverv som mål. Generelt legger styret i budsjettene opp til et meget beskjedent overskudd, stort sett i form av finansinntekter som legges til egenkapitalen. Det vil i årene fremover være viktig for Standard Norge å oppnå positive resultater for å kunne investere og realisere vår langsiktige strategi. Dette innebærer at vi må ha god økonomisk styring og utgiftskontroll gjennom året.

	2020	2021
Statstilskudd	33 850 000	36 450 000
Eksterne prosjektinntekter	38 099 829	37 791 271
Royalty	65 580 061	70 771 747
Andre inntekter	10 058 139	9 690 151
Sum driftsinntekter	147 588 029	154 703 169
Sum direkte prosjektkostnader	10 313 910	11 195 323
Sum personalkostnader	91 691 033	90 290 221
Sum andre kostnader	42 098 064	44 054 953
Sum driftskostnader	144 103 007	145 540 497
Driftsresultat	3 485 022	9 162 672
Finansposter	833 140	1 830 432
RESULTAT	4 318 162	10 993 104

Tabell 5: Revisorbekreftet regnskap 2019-2021 for Standard Norge

Inntektsutvikling

En detaljert oversikt over bevilgningene fra ulike departement med underliggende etater, statstilskudd fra NFD, royalty, prosjektinntekter fra ikke-offentlige virksomheter i perioden 2017-2021 er vist i tabell 6.

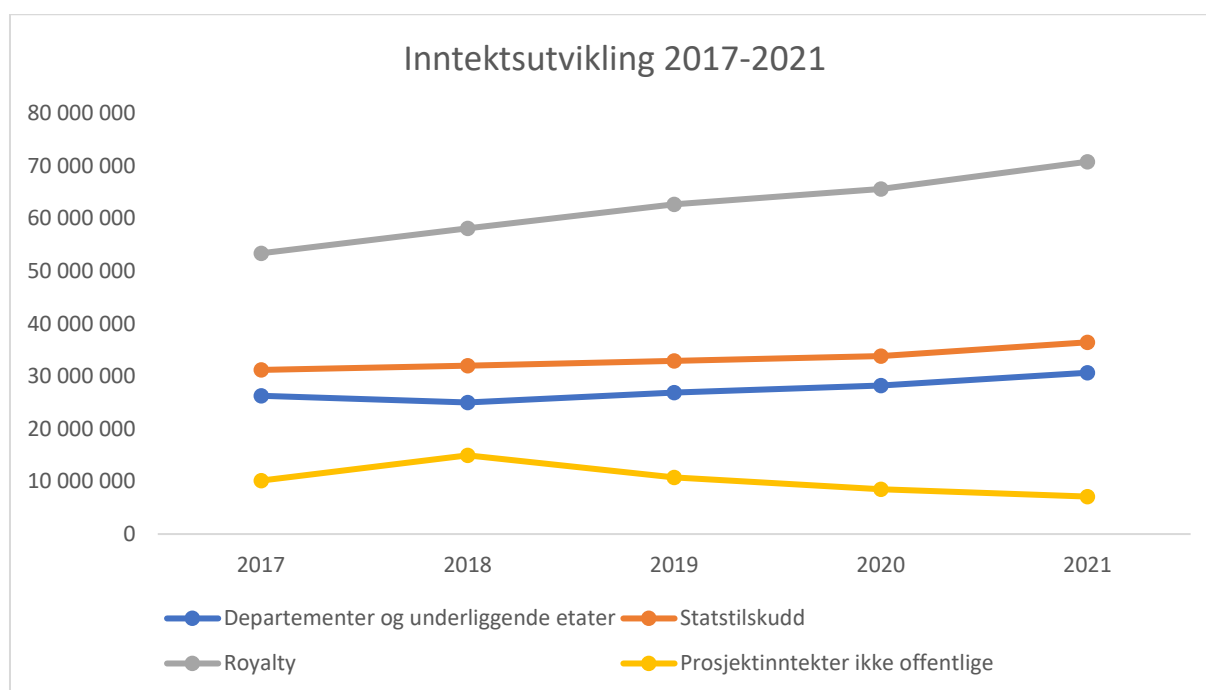
Utviklingen viser at royalty fra salget av standarder har økt betraktelig de siste årene, og utgjør en viktig del av Standard Norges forretningsmodell.

Departementer og underliggende etater samt EU/EFTA finansiering	2017	2018	2019	2020	2021
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	910 000	1 090 000	1 005 000	1 100 000	1 445 000
Barne- og familiedepartementet	1 452 542	1 640 135	715 433	1 175 000	1 110 000
EU prosjekt	375 458	2 343 001	1 771 027	648 298	
Forsvarsdepartementet	700 000	750 000	700 000	700 000	700 000
Helse- og omsorgsdepartementet	1 700 000	1 400 000	1 776 400	3 427 760	3 707 870
Kommunal- og distriktsdepartementet	6 974 000	5 530 000	6 880 000	6 417 005	4 380 995
Kultur- og likestillingsdepartementet	676 763	416 156	1 510 000	1 694 784	4 230 000
Kunnskapsdepartementet			200 000	80 000	280 000
Klima- og miljødepartementet	1 700 000	1 650 000	1 660 000	1 660 000	3 955 000
Nærings- og fiskeridepartementet	1 450 000	1 592 568	1 467 420	968 100	1 751 390
Nordic Innovation Center	2 225 000	201 172			
Olje- og energidepartementet	5 617 450	6 071 639	7 056 416	5 981 962	5 933 250
Samferdselsdepartementet	1 056 000	1 137 485	1 547 771	3 645 950	2 019 340
Justis- og beredskapsdepartementet	1 325 340	1 190 000	620 000	720 000	1 000 000
Finansdepartementet	150 000				150 000
Utenriksdepartementet					
Departementer og underliggende etater	26 312 553	25 012 156	26 909 467	28 218 859	30 662 845
Statstilskudd	31 200 000	32 000 000	32 900 000	33 850 000	36 450 000
Totalt	57 512 553	57 012 156	59 809 467	62 068 859	67 112 845
Royalty	53 372 442	58 097 000	62 665 532	65 580 061	70 771 747
Prosjektinntekter totalt	36 495 612	39 976 334	37 686 373	36 726 763	37 791 271
Prosjektinntekter ikke offentlige	10 183 059	14 964 178	10 776 906	8 507 904	7 128 426

Tabell 6: Inntektsutviklingen perioden 2017-2021

Figur 6 viser utviklingen i royalty, NFD-bevilgningen, prosjektinntekter fra departement og underliggende etater samlet og prosjektinntekter fra ikke offentlige virksomheter for de siste fem årene.

Prosjektinntektene varierer avhengig av aktiviteten i de ulike sektorene og standardiseringsområdene. Det er også ulikheter i finansieringen fra offentlige eller private aktører innenfor hver sektor.

Figur 6: Inntektsutvikling 2017-2021

Figur 7 viser inntektsutvikling fra viktige fagdepartement og deres underliggende etater for de siste fem årene.

Figur 7: Inntektsutvikling fra noen fagdepartement 2017-2021

Figuren viser en betydelig økning for 2021 relatert til prosjektfinansiering innenfor Klima- og miljødepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet. Det er en markant nedgang i tilskuddene fra både Kommunal- og distriktsdepartementet og Samferdselsdepartementet.